

УДК 631.17:620.9

ВПЛИВ ПРОДУКТИВНОСТІ КОРІВ ТА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ І ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА

Болтянський Б.В., к.т.н., доцент, Болтянська Л.О., к.е.н., доцент
(Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного)

Вирішити проблему зниження енерго- та ресурсовитрат на виробництво продуктів сільського господарства дозволить раціональне використання енергії природних явищ, відходів виробництва, потенціалу насінневого матеріалу рослин і тварин, вдосконалення технологій і технічних процесів, технічних ліній і операцій, а також поліпшення використання людського чинника [1,2].

Перспективним напрямом зниження енергоємності виробництва молока є підвищення продуктивності корів за рахунок повноцінної збалансованої годівлі, використання високопродуктивних порід корів, поліпшення їх генетичного потенціалу [3,4]. В табл. 1 наведений нами визначений вплив продуктивності корів на енергетичну ефективність виробництва молока.

Таблиця 1 – Вплив продуктивності корів на енергетичну і економічну ефективність виробництва молока

Показники	Варіанти						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Середньорічний надій від корови, кг	3600	4200	4800	5400	6000	6600	7200
Витрати кормів з розрахунку на 1ц молока, ц к.од.	1,10	1,00	0,96	0,92	0,89	0,87	0,86
Витрати енергоресурсів в розрахунку на 1 корову, кг у.п./рік	379	392	410	429	446	467	490
Енергоємність виробництва 1ц молока, кг у.п.	10,5	9,3	8,5	7,9	7,4	7,0	6,8
Енерговіддача виробництва молока, ц/т у.п.	94,9	107,5	117,6	126,5	135,1	142,8	147,1

Так, при зростанні продуктивності корів в 2 рази (з 3600 кг до 7200 кг) витрати кормів з розрахунку на 1 ц молока зменшуються в 1,27 разів; витрати енергоресурсів з розрахунку на 1 корову збільшуються в 21,29 разів;

енергоємність виробництва 1 ц молока зменшується в 1,54 разів. Наочне уявлення впливу продуктивності корів на енергоємність виробництва молока демонструє рисунок 1.

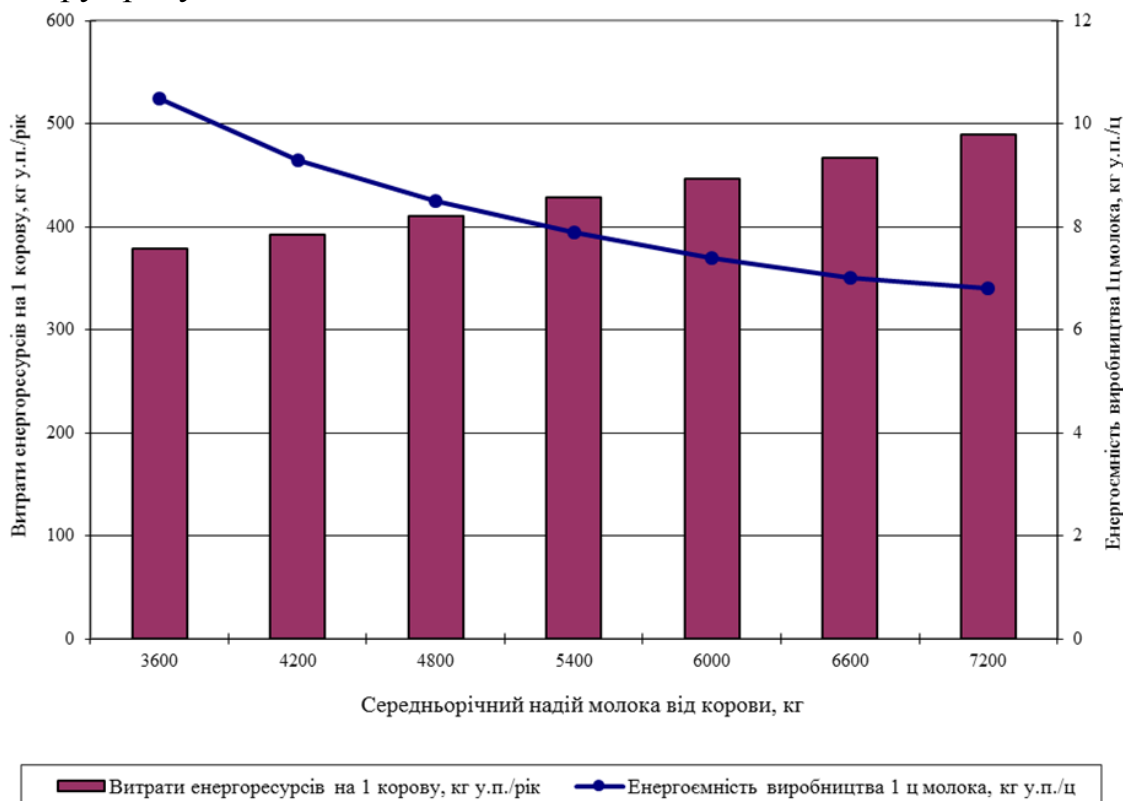

Рисунок 1 – Вплив продуктивності корів на енергоємність виробництва молока.

Позитивних показників використання коштів, техніки і заощадження енергоресурсів при виробництві молока можливо досягти також в результаті зміни відношення до праці. Важливу роль в енергозбереженні мають організаційно-економічні заходи, оскільки провідну роль в організації енергозбереження в молочному скотарстві відіграє безпосередньо людина [5,6].

За останні роки необгрунтовано втратило свою роль преміювання працівників агропромислових підприємств за економію електроенергії і паливно-мастильних матеріалів. При належному обліку енергоресурсів в господарстві преміювання за їхню економію навіть в малих розмірах було б виправданим. Преміювання за економію паливно-мастильних матеріалів і матеріальну відповідальність за їх перевитрату слід вводити за умови впровадження в господарстві технічно обгрунтованих нормативів витрат нафтопродуктів [7]. За економію паливно-мастильних матеріалів проти встановлених норм витрат (за умов дотримання агротехнічних вимог до якості тракторних робіт) механізаторам доцільно виплачувати премії в таких розмірах:

- машиністові-трактористові – 70% вартості заощаджених ним паливно-мастильних матеріалів;
- бригадирів тракторно-рільничої бригади – 7%;
- помічників бригадира – 3%;
- майстрові-наладчику – 5%;

- заправнику – 3% вартості палива і змащувальних матеріалів, заощадженого в бригаді;
- механіку ділянки – 3% вартості паливно-мастильних матеріалів, заощадженого по ділянці;
- працівникам ремонтних майстерень, зайнятих на роботах по регулюваннях паливної апаратури – 5%;
- завідувачу нафтобазою – 3% вартості паливно-мастильних матеріалів, заощаджених в цілому по господарству.

В сучасних умовах великого значення набуває необхідність мати на тваринницьких фермах кадри з відповідними знаннями, кваліфікацією і досвідом. З підвищенням рівня механізації і автоматизації робіт, застосуванням комп'ютерної та робототехніки на фермах, праця тваринників все більше стає пов'язаною з роботою складних механізмів і вимагає спеціального навчання і підготовки.

Список літератури:

1. Болтянський Б.В. Прогресивні технології як основа мінімізації сукупних витрат енергії в тваринництві. Технічний прогрес у тваринництві та кормовиробництві: Мат. IV-ї Наук.-техн. конф. Глеваха, 2016. С. 16-18. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/tsst/conf/materialy/>
2. Болтянська Л.О., Болтянський Б.В. Напрями підвищення економічної ефективності виробництва продукції в галузі тваринництва. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток аграрної сфери», Київ:НУБіП, 2016. С. 19-21.
3. Болтянський Б.В., Болтянська Л.О., Сиротюк С.В. Аналіз структури витрат енергії при виробництві сільськогосподарської продукції. Технічне забезпечення інноваційних технологій в агропромисловому комплексі: Матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. Мелітополь: ТДАТУ, 2020. С. 436-442. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/tsst/wp-content/uploads/sites/6/boltjanskyj.pdf>
4. Скляр О.Г., Болтянська Н.І., Скляр Р.В. Механізація доїння і первинної обробки молока: підручник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 401 с.
5. Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. Напрями енерго- та ресурсозбереження при виробництві молока. Технічний прогрес у тваринництві та кормовиробництві: Мат. IX Міжн. наук.-техн. конф. Глеваха-Київ. 2020. С. 15-17. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/tsst/conf/materialy/>
6. Болтянський Б.В. Енерго- та ресурсозбереження в тваринництві: підручник для здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти / Б.В. Болтянський, О.Г. Скляр, Р.В. Скляр та ін. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 410 с.
7. Boltianska N.I., Boltianskyi O.V., Boltianskyi B.V. Reducing energy expenses in the production of pork. WayScience. Dnipro, Ukraine, 2021. P.1. С. 27-29.